

novicare

DE BREDE BEHANDELAAR: DAAR ZIT MUZIEK IN!

2^e multidisciplinaire symposium van Novicare

Diëtetiek
Ergotherapie
Fysiotherapie
Logopedie
Medische vakgroep
Psychologie

Syllabus november 2019

Deze uitgave bevat onderwijsmateriaal dat is ontwikkeld door de paramedici van Novicare, ondersteund door externe docenten. De scholing is bedoeld voor paramedici werkzaam binnen Novicare en alleen in dit verband kan over deze uitgave vrijelijk worden beschikt.

In andere gevallen geldt: niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Novicare.

©2019 Novicare

Woord vooraf

Thema

Novicare geeft ons als behandelaren de kans om ons in de breedte te ontwikkelen. We krijgen de kans om beter te worden op ons eigen vakgebied, maar ook daarbuiten. Hierdoor kunnen wij onszelf, én Novicare, (laten) groeien en ontwikkelen. Zo verandert het ritme van het dagelijks werk in een dynamische symfonie, vol met kansen, uitdagingen en openbaringen. Daar zit muziek in!

Tijdens dit symposium gaan wij ons multidisciplinair verdiepen in een aantal thema's en trends die wij in ons dagelijks werk tegen komen. We nodigen jullie van harte uit om ook eens buiten jouw vakgebied rond te kijken en je in de breedte te verdiepen in wat ons als zelfstandige behandeldienst bezig houdt. Uiteraard komen er ook voldoende vakspecifieke en multidisciplinaire onderdelen aan bod.

Laten we er weer een inspirerende dag van maken!

De kartrekkers,

Maaike van de Meer (medische vakgroep)

Kirstin Busing (psychologen)

Rosanne de Langen (ergotherapeuten)

Liza Weerts (diëtisten)

Sabine van Toor (logopedisten)

Diane de Zwart (kenniscollege)

Susan Quirijnen (kenniscollege)

Daphne Dondorp (kenniscollege)

Inhoudsopgave

Woord vooraf	2
1. Werkwijze symposium	4
1.1 Programma	4
1.2 Studiebelasting	6
2. Specifieke onderdelen van het symposium	7
2.1 Hoe schrijven we het arrangement van de brede behandelaar?	7
2.2. De kleur van muziek	8
2.3 De generale repetitie voor de Wet zorg en dwang	9
2.4 Monodisciplinair: stand van zaken en actuele onderwerpen vakgroepen	10
2.4.1 Specialisten ouderengeneeskunde en psychologen	10
2.4.2 Fysiotherapeuten	11
2.4.3 Ergotherapeuten	11
2.4.4 Diëtisten	12
2.4.5 Logopedisten	13
2.5 Jukebox-sessies	14
2.5.1 Van Amuzikaal tot Amadeus	14
2.5.2 Dirigent van het slotakkoord	14
2.5.3 Ondersteunende voeding; de mega top 40	15
2.5.4 In goede harmonie	16
2.5.5 Nooit meer een valse noot?	17
2.5.6 Raak de juiste toon met PDL	17
2.5.7 Een persoonlijk muziekstuk componeren met geur	18
2.6 Gezondheid zien als Allegro muziekstuk?	20

1. Werkwijze symposium

1.1 Programma

- 09.45-10.15 uur   Ontvangst met koffie/thee; inschrijving
- 10.15-10.30 uur   Prelude door dagvoorzitter, uitleg programma
Karin Schippers
- 10.30-11.30 uur   **Hoe schrijven we het arrangement van de brede behandelaar?**
Hettie Suurd en Jet Wiechers, directie Novicare
- 11.30-12.30 uur   **De kleur van de muziek**
Hoe kunnen muziek, dans en beweging kleur geven aan het leven van onze cliënten
Linda Lumeij, muziektherapeut, Tadeus Slangen, dramatherapeut, Ehrgy Florentine, dans- en bewegingstherapeut
- 12.30-12.45 uur   **De generale repetitie voor de Wet zorg en dwang**
Nancy Lenaerts en Diane de Zwart, specialisten ouderengeneeskunde
- 12.45-13.30 uur   Lunchpauze (poster presentaties van visie op banners)
- 13:30-14:30 uur   Tijd per vakgroep
- **Specialisten ouderengeneeskunde en psychologen**
Van Klassiek naar Toekomst muziek
Hoe gaan we aan de slag met de Wzd?
Marelle van Bommel en Nancy Lenaerts, specialisten ouderengeneeskunde Novicare
  - **Fysiotherapeuten**
De melodie van de toekomst: werken aan de inhoudelijke ontwikkelagenda aan de hand van de visie
Margriet Happel, fysiotherapeut en voormalig kartrekker
  - **Ergotherapeuten**
De melodie van de toekomst: werken aan de inhoudelijke ontwikkelagenda aan de hand van de visie
Rosanne de Langen, ergotherapeut en kartrekker
  - **Toekomstmuziek voor de diëtisten van Novicare**
visie en ontwikkelagenda diëtetiek
Lenke Melman, Jorien Bijleveld en Liza Weerts, diëtisten Novicare
  - **Toekomstmuziek voor de logopedisten van Novicare**
hoe vertaal je de visie in de ontwikkelagenda?
Iris van den Boomen, Annemiek Sanders & Sabine van Toor, logopedisten Novicare
- 14.45-15.30 uur   Jukebox sessies, eerste ronde
- **Van Amuzikaal tot Amadeus**
WZD; de rol van deskundige
Lonneke vd Burgwal, specialist ouderengeneeskunde
  - **Dirigent van het slotakkoord**

Expertise toevoegen in de laatste fase

Tjomme de Graas, specialist ouderengeneeskunde

- **Ondersteunende voeding: de mega-top40**
De muziekwinkel van de ondersteunende voeding;
wat is er te koop op de markt en wat is de meerwaarde?
*Iris van de Boomen en Sabine van Toor logopedisten,
Liesbeth Dankers en Verena van Herpen, diëtisten*
- **In perfecte harmonie**
Het belang van goede samenwerking voor de cliënt
Susan Quirijnen, ergotherapeut en adviseur Kenniscollege
- **Nooit meer een valse noot?**
Wat leren we van klachten
*Lèneke Schols, specialist ouderengeneeskunde en
klachtenfunctionaris*
- **Raak de juiste toon met PDL**
Mieke Goossens, ergotherapeut en PDL-trainer
- **Een persoonlijk muziekstuk componeren met geur**
Aromatherapie als opening voor gesprek
Emma Vermeulen (externe logopedist)

15:30-16:00 uur	Pauze
16:00-16.45 uur	Jukebox sessies, tweede ronde
17:00-18.00 uur	Plenaire sessie: positieve gezondheid <i>Rogier Berghauser Pont, trainer/spreker IPH</i>
17.45-18.00 uur	Het slotstuk Plenaire afsluiting

1.2 Studielast

In hoofdstuk 2 staat per presentatie uitgewerkt wat de inhoud van de presentatie is, welke doelen er zijn gesteld en welke voorbereiding wordt gewenst.

De studielast voor het deelnemen aan het symposium is vastgesteld op zes uur. Voor de accreditatie zijn zes punten aangevraagd voor alle disciplines.

2. Specifieke onderdelen van het symposium

2.1 Hoe schrijven we het arrangement van de brede behandelaar?

Door:

Mw. Jet Wiechers, directie Novicare

Mw. Hettie Suurd, directie Novicare

Context:

Het zorglandschap is volop in beweging, als een orkest met veel improvisatiestukken en mogelijkheden om te jammen. Als behandelaren kennen we de trends. Oud worden doen ouderen thuis, hoewel er ook ontwikkeling is in nieuwerwetse zorgvormen zoals woongroepen en verzorgingshuizen. Maar ook; de technologie heeft de toekomst, de regie mag veel meer bij de cliënt liggen, en de zorgprofessionals zijn schaars.

De expertise vanuit de traditionele verpleeghuizen moet dus op een andere wijze ingezet worden. Want van belang blijft dat cliënten met complexe chronische problematiek toegang hebben tot behandelaren die hierin gespecialiseerd zijn. Dit vraagt om andere werkvormen, die tegelijkertijd ook efficiënt zijn vanwege de schaarste in mensen en publieke middelen.

Uit onderzoek is gebleken dat organisaties met een duidelijke missie en visie beter presteren dan organisaties die dat niet hebben. Een goede visie kan richting geven aan een organisatie; het brengt focus aan en bindt medewerkers en klanten. Het zorgt voor inspiratie, enthousiasme en doelgerichtheid. Om bij te blijven, of zelfs voorop te lopen in de bovenstaande trends, heeft onze organisatie ook een goede visie en missie nodig.

Omschrijving van de leerinhoud :

In deze lezing wordt dieper ingegaan op de theorie achter het hebben en het maken van een goede visie in relatie tot de toekomst die voor ons ligt. Tevens zal er dieper ingegaan worden op de huidige ontwikkelingen binnen het huidige en toekomstige zorglandschap en wat de consequenties hiervoor zijn voor ons als behandelaren.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De behandelaar heeft kennis van hoe de wereld van de zorg verandert de komende jaren
- De behandelaar is op de hoogte van het belang van een visie voor zowel de organisatie als zijn vakgebied
- De behandelaar is op de hoogte van hoe een visie tot stand komt

Literatuur:

- [N-schijf/1. Kwaliteitshandboek/1.2 organisatie en communicatie/ Missie - visie - kernwaarden Novicare](#)
- <https://www.zorgvoor2020.nl/>
- <https://www.patiëntenfederatie.nl/nieuws/patiëntenfederatie-presenteert-visie-op-zorg-in-2030>
- The Golden Circle by Simon Sinek (<https://www.youtube.com/watch?v=XNqKZyblv4>)
- Inrichting en besturing van kennisintensieve organisaties, M. Weggeman, Kennismanagement, Scriptum, Schiedam 1997
- Een praktijkgerichte benadering van Organisatie en Management, Nick van Dam, Jos Marcus, 2005, Wolters-Noordhoff

2.2. De kleur van muziek

Hoe kunnen muziek, dans en beweging kleur geven aan het leven van onze cliënten?

Door:

Mw. Linda Lumeij, muziektherapeut
Dhr Tadeus Slangen, dramatherapeut
Dhr. Ehrgy Florentine, dans- en bewegingstherapeut

Context:

In de richtlijn probleemgedrag die vorig jaar is verschenen staan muziektherapie, bewegingstherapie, cognitief stimulerende activiteiten, creatieve bezigheden en/of interventies met (live)muziek als bewezen interventies die je kunt inzetten bij probleemgedrag. Maar hoe weet je als behandelaar wat je kunt bereiken met deze vormen van therapie en wanneer is welke therapie passend?

In deze lezing worden we aan de hand genomen door drie vaktherapeuten. Binnen de opleiding tot vaktherapeut worden meerdere van deze therapievormen geclusterd. Waar psychologen vaak hun aanpak richten op het verbale niveau, staat in de behandeling van vaktherapeuten vooral doen en ervaren centraal. Muziek bijvoorbeeld is overal en kun je op ieder moment van de dag inzetten. Niet alleen om mensen in beweging te krijgen, maar ook om herinneringen op te roepen of de stemming van cliënten te verbeteren. We bespreken de toegevoegde waarde van dit vakgebied bij mensen met dementie in het algemeen en in het bijzonder bij probleemgedrag.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer maakt kennis met de verschillende therapievormen zoals muziek- en bewegingstherapie
- De deelnemer is in staat deze therapievormen te vertalen naar de praktijk en de mogelijkheden ervan over te brengen aan zorgteams
- De deelnemer is in staat om in te schatten bij welke hulpvragen deze therapievormen geïndiceerd zijn
- De deelnemer is in staat kritisch te kijken naar huidige therapievormen en welke meerwaarde muziek/beweging hierin zou kunnen hebben.

Literatuur:

- <https://www.alzheimer-nederland.nl/nieuws/effect-muziektherapie-mensen-met-dementie>
- <https://www.zorgvoorbeter.nl/dementie/zorg/muziek>
- <https://www.vaktherapie.nl/home>
- <https://www.verenso.nl/richtlijnen-en-praktijkvoering/richtlijndatabase/probleemgedrag-bij-mensen-met-dementie>

2.3 De generale repetitie voor de Wet zorg en dwang

Door:

Mw. Nancy Lenaerts, specialist ouderengeneeskunde, Medisch eindverantwoordelijke Novicare

Mw. Diane de Zwart, specialist ouderengeneeskunde

Context:

Vanaf 1 januari 2020 treedt de kaderwet zorg en dwang (Wzd) in werking. Tot nu toe heeft de focus met scholing en ontwikkeling vooral gelegen bij de artsen en psychologen van Novicare. Maar juist als multidisciplinair team kun je ook bijdragen aan goede behandeling in de geest van de nieuwe wet. Dat past ook goed bij je rol als proactieve brede behandelaar van Novicare. Het is dus belangrijk dat het hele multidisciplinaire team kan meedenken in de geest van de nieuwe wet.

Omschrijving van de leerinhoud:

Deze korte, flitsende en uiterst interactieve quiz sessie heeft als doel je inzicht te geven in je eigen kennisniveau van de Wzd. We bevragen elkaar over de Wzd met behulp van casuïstiek. Wat weet jij al van de Wzd? Misschien heb je alle kennis al in je hoofd. Misschien merk je dat je beter nog één van de scholingen van Novicare kunt volgen.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer krijgt aan de hand van de casuïstiek een kort kijkje in zijn kennisniveau van de Wzd.
- De deelnemer wordt gemotiveerd om eventuele verdere kennis op te doen om daarmee toegevoegde waarde aan de cliënt te kunnen leveren.
- De deelnemer is in staat om aan zorgmedewerkers te verwoorden wat "onvrijwillige zorg" is en wanneer er sprake is van "onvrijwillige zorg"
- De deelnemer ervaart de mate van impact die de Wzd zal hebben op zijn praktijkvoering vanaf 1 januari 2020.

Gebruikte en aanbevolen literatuur:

- <https://www.dwanginzorg.nl/wzd>, kijk vooral even de video.
- Beleidsnotitie Wzd Novicare, na te vragen bij je Bopz-arts
- <https://www.dwanginzorg.nl/wzd/documenten/publicaties/implementatie/wzd/diversen/herzien-stappenplan-wet-zorg-en-dwang>

2.4 Monodisciplinair: stand van zaken en actuele onderwerpen vakgroepen

2.4.1 medische vakgroep en vakgroep psychologie

Van Klassiek naar Toekomst muziek

Hoe gaan we aan de slag met de Wzd?

Door:

Marelle van Bommel, specialist ouderengeneeskunde en Bopz-arts en expertise in Wzd
Nancy Lenaerts, specialist ouderengeneeskunde, Bopz-arts en medisch eindverantwoordelijke Novicare

Omschrijving leerinhoud:

Al maanden is de invoer van de Wzd een veelbesproken onderwerp op de werkvloer. Ook vakbladen, de sites van beroepsorganisaties en social media staan er vol van. In november hebben nog verschillende scholingsmomenten plaatsgevonden voor artsen en psychologen van Novicare. Ook binnen de partner zorgorganisaties zullen management en zorgmedewerkers ondertussen geschoold zijn of worden. Maar het mag ook wel, want het is bijna 1 januari 2020. Zijn we er klaar voor? Waarschijnlijk niet. De wet zal niet 'af' zijn als hij ingaat, en wij zullen er niet klaar voor zijn. Tijdens deze bijeenkomst zullen we met elkaar de laatste wijzigingen bespreken, samen met de nieuwste vragen die nog opgekomen zijn uit de scholingen in november. Daarna zullen we met elkaar vooruit kijken. Hoe gaan we praktisch van start en wat hebben we nog nodig.

Globaal leerdoel:

De deelnemers krijgen inzicht de nieuwste ontwikkelingen over de Wzd, zowel landelijk als binnen Novicare en kunnen er praktisch mee aan te slag in 2020.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer is vertrouwd met de nieuwe wet en de bijbehorende begrippen.
- De deelnemer is op de hoogte van de laatste ontwikkelingen, zodat hij binnen zijn organisatie kan meesturen op implementatie van de wet zorg en dwang
- De deelnemer is in staat om aan zorgmedewerkers te verwoorden wat "onvrijwillige zorg" is en wanneer er sprake is van "onvrijwillige zorg"
- De deelnemer voelt zich bekwaam genoeg in de Wzd om zorgmedewerkers en behandelaren mee te nemen in de denkwijze van de nieuwe wet
- De deelnemer is op de hoogte over de impact van de wet zorg en dwang binnen Novicare en de partner zorgorganisaties en weet wat dit betekent voor zijn praktijkvoering vanaf 1 januari 2020

Literatuur:

- <https://www.dwanginzorg.nl/wzd/documenten/publicaties/implementatie/wzd/diwersen/integrale-wetstekst-wzd-incl-aanpassingswet>
- Beleidsnotitie Wzd Novicare, na te vragen bij je Bopz-arts
- Webinars Wzd van Novicare terugkijken mocht je deze nog niet gezien hebben, zie TTS.
- <https://www.dwanginzorg.nl/wzd/documenten/publicaties/implementatie/wzd/diwersen/herzien-stappenplan-wet-zorg-en-dwang>

2.4.2 Vakgroep Fysiotherapie

De melodie van de toekomst

Werken aan de inhoudelijke ontwikkelagenda aan de hand van de visie

Door:

Mw. Ellen van Unnik, fysiotherapeut Novicare en voormalig kartrekker van de vakgroep

Mw. Hettie Suurd, directie Novicare

Omschrijving leerinhoud:

Het afgelopen jaar zijn een aantal leden van de vakgroep bezig geweest met het ontwikkelen van onze visie op fysiotherapie binnen Novicare. Onze nieuwe visie heeft als gevolg dat wij ons gericht kunnen gaan ontwikkelen. Dit heeft gevolgen voor de inhoudelijke ontwikkelagenda van onze vakgroep. Tijdens deze bijeenkomst gaan wij ons de nieuwe visie eigen maken en plannen maken voor de toekomst.

Globaal leerdoel:

De deelnemer heeft verbindingen met de nieuwe visie en draagt deze uit.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer leert over het ontstaan van een visie in het algemeen en de nieuwe visie op ergotherapie binnen Novicare in het bijzonder
- De deelnemer krijgt verbinding met de visie
- De deelnemer formuleert op welke punten ontwikkeling nodig is om naar de visie toe te groeien
- De deelnemers brengen met elkaar in kaart hoe de inhoudelijke ontwikkelagenda van de komende drie jaar eruit komt te zien

Literatuur:

- The Golden Circle by Simon Sinek (<https://www.youtube.com/watch?v=XNqKZyblDv4>)
- Intern ontwikkeld materiaal

2.4.3 vakgroep Ergotherapie

De melodie van de toekomst

Werken aan de inhoudelijke ontwikkelagenda aan de hand van de visie

Door:

Mw. Rosanne de Langen, ergotherapeut Novicare en kartrekker van de vakgroep

Omschrijving leerinhoud:

Het afgelopen jaar zijn een aantal leden van de vakgroep bezig geweest met het ontwikkelen van onze visie op ergotherapie binnen Novicare. Onze nieuwe visie heeft als gevolg dat wij ons gericht kunnen gaan ontwikkelen. Dit heeft gevolgen voor de inhoudelijke ontwikkelagenda van onze vakgroep. Tijdens deze bijeenkomst gaan wij ons de nieuwe visie eigen maken en plannen maken voor de toekomst.

Globaal leerdoel:

De deelnemer heeft verbindingen met de nieuwe visie en draagt deze uit.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer leert over het ontstaan van een visie in het algemeen en de nieuwe visie op ergotherapie binnen Novicare in het bijzonder
- De deelnemer krijgt verbinding met de visie
- De deelnemer formuleert op welke punten ontwikkeling nodig is om naar de visie toe te groeien
- De deelnemers brengen met elkaar in kaart hoe de inhoudelijke ontwikkelagenda van de komende drie jaar eruit komt te zien

Literatuur:

- The Golden Circle by Simon Sinek (<https://www.youtube.com/watch?v=XNqKZyblDv4>)
- Intern ontwikkeld materiaal

2.4.4 vakgroep diëtiëk**Toekomstmuziek voor de diëtisten van Novicare**

Visie en ontwikkelagenda diëtiëk

Door:

Mw. Jorien Bijleveld, diëtist Novicare
Mw. Lenke Melman, diëtist Novicare
Mw. Liza Weerts, diëtist Novicare

Context:

Dit jaar is een nieuwe visie ontwikkeld door en voor de diëtisten van Novicare. Om aan deze visie te kunnen voldoen is het belangrijk dat de hele vakgroep op de hoogte is van de visie, het waarom, hoe en wat en de ontwikkelagenda voor komend jaar. Om de visie en de ontwikkelingen die daarbij horen goed te kunnen implementeren is het belangrijk om op de hoogte te zijn van elkaars interesses en kwaliteiten.

Omschrijving van de leerinhoud:

Tijdens deze bijeenkomst zullen de ontwikkelaars van de visie allereerst het plan presenteren aan de andere vakgroep leden. Vervolgens wordt binnen de vakgroep gekeken waar de interesses en kwaliteiten liggen van de vakgroep leden. Daarna wordt de vertaling gemaakt naar de ontwikkelagenda voor komend jaar.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer is op de hoogte van de visie
- De deelnemer kan het waarom, hoe en wat van de visie benoemen
- De deelnemer is op de hoogte van elkaars interesses en kwaliteiten en weet wat nog nodig is binnen de vakgroep.

Aanbevolen literatuur:

- The Golden Circle by Simon Sinek (<https://www.youtube.com/watch?v=XNqKZyblDv4>)
- PowerPoint presentatie 3^e visie sessie

2.4.5 Vakgroep Logopedie

Toekomstmuziek voor de logopedisten van Novicare

Hoe vertaal je de visie in de ontwikkelagenda?

Door:

Mw. Iris van den Bomen, logopedist Novicare

Mw. Annemiek Sanders, logopedist Novicare

Mw. Sabine van Toor, logopedist Novicare

Context:

Dit jaar is een nieuwe visie ontwikkeld door en voor de logopedist van Novicare. Om aan deze visie te kunnen voldoen is het belangrijk dat de hele vakgroep op de hoogte is van de visie, het waarom, hoe en wat en de ontwikkelagenda voor komend jaar.

Om de visie en de ontwikkelingen die daarbij horen goed te kunnen implementeren is het belangrijk om op de hoogte te zijn van elkaars interesses en kwaliteiten.

Omschrijving van de leerinhoud:

Tijdens deze bijeenkomst zullen de ontwikkelaars van de visie allereerst het plan presenteren aan de andere vakgroep leden.

Vervolgens wordt binnen de vakgroep gekeken waar de interesses en kwaliteiten liggen van de vakgroep leden.

Daarna wordt de vertaling gemaakt naar de ontwikkelagenda voor komend jaar.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer is op de hoogte van de visie
- De deelnemer kan het waarom, hoe en wat van de visie benoemen
- De deelnemer is op de hoogte van elkaars interesses en kwaliteiten en weet wat nog nodig is binnen de vakgroep.

Aanbevolen literatuur:

- The Golden Circle by Simon Sinek (<https://www.youtube.com/watch?v=XNqKZyblv4>)
- PowerPoint presentatie 3^e visie sessie

2.5 Jukebox-sessies

2.5.1 Van Amuzikaal tot Amadeus

WZD de rol van de deskundige

Door:

Mw. Lonneke van de Burgwal, Trainer NobTra en specialist ouderengeneeskunde

Context:

De wet zorg en dwang kent verschillende nieuwe functies en verantwoordelijkheden, maar wat betekent dat voor de praktijk? Het stappenplan onvrijwillige zorg vraagt van zowel van verzorgenden en verpleegkundigen als van ons behandelaren een andere werkwijze, en een nieuwe werkwijze leidt tot een andere manier van samenwerken.

Omschrijving van de leerinhoud:

In deze workshop onderzoeken we aan de hand van actuele casuïstiek van deelnemers de verschillen tussen de huidige en de toekomstige werkwijze. De vraag die centraal staat is: Welke consequenties heeft de nieuwe wet voor de inter- en multidisciplinaire samenwerking binnen het behandelteam en met de zorgorganisatie?

Na deze workshop heeft u handvatten om samen met uw behandelteam en de zorgorganisatie heldere afspraken te maken over samenwerking rondom onvrijwillige zorg.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- Deelnemers weten welke rol zij hebben in de uitvoering van de WZD in hun dagelijkse praktijk
- Deelnemers weten wat nodig is om interdisciplinaire samenwerking rondom de WZD vanaf 2020 in de praktijk verantwoord vorm te geven.
- Deelnemers weten wat zij zorgorganisaties kunnen adviseren t.a.v. effectieve implementatie van de WZD

Literatuur:

- Stappenplan Wet Zorg en Dwang, Aciz/Vilans
- Handleiding implementatie Verenso; september 2019
- Factsheet WZD Novicare; september 2019

2.5.2 Dirigent van het slotakkoord

Expertise toevoegen in de laatste levensfase

Door:

Dhr. Tjomme de Graas, specialist ouderengeneeskunde en kaderarts palliatieve zorg

Context:

Veel van de chronische en complexe aandoeningen die de cliënten hebben binnen ons werkgebied zijn niet meer te genezen. Dit betekent dat we in de praktijk dagelijks bezig zijn met het verlenen van palliatieve zorg en behandeling. In deze palliatieve fase hebben cliënten en/of vertegenwoordigers specifieke zorgbehoeften, alsook informatie en

begeleiding nodig. Palliatieve zorg en behandeling is een multidisciplinaire aangelegenheid. Volgens de WHO definitie van palliatieve zorg richt deze zich op een vroegtijdige signalering en zorgvuldige behandeling van pijn en andere symptomen van lichamelijk, psychosociale en spirituele aard. Hoe kun je vanuit je eigen vakinhoud en expertise een bijdrage leveren aan de laatste levensfase van je cliënt.

Omschrijving van de leerinhoud:

In deze workshop gaan behandelaren van verschillende vakgroepen in discussie over de meerwaarde van multidisciplinaire samenwerking in de palliatieve fase. Daarnaast wordt ook stil gestaan bij wat jij als persoon belangrijk zou vinden in je laatste levensfase. Vanuit deze gedachtegang gaan we met elkaar aan de slag hoe we deze persoonlijke wensen kunnen vertalen naar wat dit vraagt van ons als brede behandelaar.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- (H)erkennen dat goede zorg in de palliatieve fase voor ieder individu anders is
- De deelnemer is zich bewust van wat hij vanuit zijn eigen expertise kan toevoegen in de palliatieve fase
- De deelnemer is zich bewust dat kennisdelen en samenwerken in een multidisciplinair team in de palliatieve fase een must is

Literatuur:

- <https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/dossiers/praten-over-het-levenseinde-1.htm>

2.5.3 Ondersteunende voeding; de mega top 40

De muzikwinkler van de ondersteunende voeding; wat is er te koop op de markt en wat is de meerwaarde?

Door:

Mw. Iris van de Boomen, logopedist Novicare
Mw. Sabine van Toor, logopedist Novicare
Mw. Liesbeth Dankers, Diëtist Novicare
Mw. Verena van Herpen, Diëtist Novicare

Context:

Voor cliënten met slikproblemen en ondervoeding is het risico op een niet gevarieerd eetpatroon groot. Om die variatie te kunnen bieden is het daarom van groot belang dat de diëtisten en logopedisten op de hoogte zijn van de nieuwste ontwikkelingen in de markt op het gebied van ondersteunende voeding.

Omschrijving van de leerinhoud:

Deelnemers gaan nieuwe producten middels een scoreformulier beoordelen op geur, uiterlijk, consistentie en smaak. Tevens wordt er samen gekeken welke producten geschikt zijn om in te zetten in zorginstellingen en bij cliënten thuis.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer kan na de workshop producten kritisch beoordelen op geur, uiterlijk, smaak en consistentie.
- De deelnemer weet na de workshop bij welke cliënten welke producten kunnen worden ingezet.

Literatuur:

- <https://link.springer.com/article/10.1007/s00455-016-9758-y>

2.5.4 In goede harmonie

Het belang van samenwerken voor de cliënt en voor jezelf als behandelaar

Door:

Mw. Susan Quirijnen, ergotherapeut en adviseur Kenniscollege

Context:

Multidisciplinair samenwerken, we hebben het allemaal geleerd op school, in de boeken. Maar hoe pak je het nu een beetje praktisch aan?

En wat is de invloed van goed samenwerken op de cliënt. Waar is de cliënt in deze samenwerking? Werk je ook met de cliënt samen?

En voor jou zelf? Wat brengt samenwerken je? En wat kost het je om het goed te doen?

Het antwoord op deze en andere vragen in de workshop! Lekker praktisch dus.. en een beetje prikkelend.

Omschrijving van de leerinhoud:

We gaan in op de voordelen van samenwerking voor alle partijen, en ook op wat samenwerking moeilijk maakt, in de werksetting bij Novicare.

Ook gaan we in op een mind set gericht op samenwerking en toegevoegde waarde voor de cliënt.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer kan na deze sessie de eigen rol in samenwerking herkennen en versterken
- De deelnemer kan na deze sessie de rol van de cliënt in samenwerking herkennen en versterken.

Literatuur:

- <https://www.youtube.com/watch?v=-5kmvhcdYpI>
- Oplossingsgericht werken met ouderen, Rene de Haan, 2019
- De zeven eigenschappen van effectief leiderschap, Steven Covey, 1989
- Ik / Wij, Remco Claassen, 2011

2.5.5 Nooit meer een valse noot?

Wat leren we van klachten?

Door:

Mw. Lèneke Schols, specialist ouderengeneeskunde en klachtenfunctionaris Novicare

Context:

Waar mensen werken worden fouten gemaakt, waar hout gehakt wordt vallen spaanders...Niemand is volmaakt dus ook binnen de zorg die we verlenen gaan zaken wel eens anders dan we gehoopt, verwacht of bedoeld hadden. De overheid heeft wettelijk vastgelegd wat goede zorg inhoudt en iedere behandelaar werkt steeds met de intentie hieraan te voldoen. Toch ontstaan klachten. Binnen Novicare worden de klachten verzameld, geregistreerd en zo nodig onderzocht door de klachtenfunctionaris van Novicare. Wat voor een soort klachten komen veel voor en hoe leren we daar van? In de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) is vastgelegd hoe om te gaan met klachten over de zorg. De wet geeft aan dat het belangrijk is open te zijn over klachten en ongewenste gebeurtenissen en er van te leren.

Omschrijving van de leerinhoud:

In deze workshop gaan we samen met de klachtenfunctionaris van Novicare in op een aantal praktische voorbeelden en leermomenten van klachten uit de praktijk. Aan de hand van deze praktijkvoorbeelden halen we de kennis over de Wkkgz op, discussiëren we over veel voorkomende klachten en krijgen handvatten hoe om te gaan met een klacht.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- Deelnemers weten van het bestaan van de Wkkgz en de consequenties hiervan in hun dagelijkse praktijk
- De deelnemer weet wat de oorzaak is van de meest voorkomende klachten en
- de deelnemer heeft handvatten om soortgelijke klachten te voorkomen in zijn persoonlijke werksituatie

Literatuur:

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kwaliteit-van-de-zorg/wet-kwaliteit-klachten-en-geschillen-zorg>
- <https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/knmg-publicaties/incidenten-fouten-en-klachten.htm>

2.5.6 Raak de juiste toon met PDL

Door:

Mw. Mieke Goossens, ergotherapeut Novicare en trainer PDL-stichting

Context:

'Passiviteiten van het dagelijks leven' ook wel afgekort als PDL, is een methode, bestaande uit een complex van handelingen, voorzieningen en maatregelen dat bijdraagt aan optimale begeleiding, verzorging of verpleging van cliënten die deze taken niet

(meer) zelfstandig uit kunnen voeren. Deze patiënten zijn niet in staat tot het verrichten van activiteiten en hebben daarmee niet meer de mogelijkheid om zelf actief mee te werken aan hun behandeling. Omdat zelfzorgtekorten veelal leiden tot voorkeurshoudingen, afweerspanning en contracturen, zijn de primaire doelen van PDL het voorkomen van decubitus en contracturen, en het teweeg brengen van ontspanning.

Omschrijving van de leerinhoud:

Tijdens deze workshop wordt algemeen ingegaan op de PDL-visie, de verschillende deelgebieden waarop PDL wordt toegepast in de praktijk en kan de deelnemer ervaren hoe het is om geholpen te worden met een activiteit. De workshop is gericht op alle behandelingen en wordt gegeven door een ergo- en een fysiotherapeut.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer is in staat om op een methodische wijze uitleg te geven omtrent het toepassen van PDL bij cliënten
- De deelnemer kan aangeven waarom acceptatie van passiviteit één van de belangrijkste voorwaarden is voor het toepassen van PDL
- De deelnemer is in staat de cliënt conform PDL-attitude te bejegenen
- De deelnemer herkent de PDL benaderingswijze in verschillende zorgsituaties bij cliënten.

Literatuur:

- Ergonomische aspecten van Wassen-zonder-Water voor Zorgverleners (2005) Knibbe&Knibbe.
- Paratonia enlightened, definition, diagnosis, course, riskfactors, and treatment, Hans Hobbelen, ISBN: 978-94-6108-095-0.

2.5.7 Een persoonlijk muziekstuk componeren met geur

Aromatherapie als opening voor gesprek

Door:

Mw. Emma Vermeulen, logopedist Novicare, ontwikkelaar van de Babbelbox en de Geurbox.

Context:

In bijna alle vormen van dementie trekken mensen zich terug uit het sociale leven. Dit is een lastig proces voor naasten. Emma Vermeulen heeft meerdere geurboxen ontwikkeld met daarin geuren die voor herkenbaarheid en herinneringen aan vroeger zorgen. Tevens wordt er weer volop genoten van contact en ontstaat er een huiselijke sfeer. Voor mensen met taalproblemen, bijvoorbeeld veroorzaakt door dementie, kan geur daarom een opening zijn voor gesprek in allerlei situaties.

Omschrijving van de leerinhoud:

Emma Vermeulen legt uit wat de Geurbox inhoudt, laat het de deelnemers ook zelf ervaren. Daarna wordt de vertaling gemaakt naar de dagelijkse praktijk en leren de deelnemers hoe zij de Geurbox kunnen inzetten voor cliënten en hun naasten.

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer heeft aan het einde van de workshop kennis van wat geurbeleving met een mens doet.
- De deelnemer realiseert zich dat geur een opening kan zijn voor een gesprek of therapeutische benadering/ oplossing
- De deelnemer kan aan het einde van de workshop de geurbox inzetten in behandeling bij mensen met taalproblemen.

Literatuur:

- <http://emmaverbindt.nl/>
- <https://www.nursing.nl/contact-met-dementerende-dankzij-geurbox/>

2.6 Gezondheid zien als Allegro muziekstuk?

Positieve Gezondheid; wat is het en wat kan ik ermee?

Door:

Dhr. Rogier Berghauser Pont, fysiotherapeut en gezondheidswetenschapper, als trainer/spreker verbonden aan iPH.

Context:

Machteld Huber (voormalig huisarts en onderzoeker) is de grondlegger van Positieve Gezondheid en initiatiefnemer van iPH (Institute for Positive Health). Deze stichting wil van Nederland de grootste Blue Zone ter wereld maken, een plek waar mensen langer, gezonder en gelukkiger leven dan waar ook ter wereld.

Wat is gezondheid? Volgens de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO) is dat een toestand van compleet lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden. Machteld Huber en collega's stellen een andere benadering voor: "Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven". Hierbij staan termen als functioneren, veerkracht, zelfmanagement en betekenisvol leven centraal. Positieve Gezondheid is de uitwerking in zes dimensies van de bredere kijk op gezondheid, zie hieronder. Het concept is voortgekomen uit verkennend wetenschappelijk onderzoek.

Omschrijving van de leerinhoud:

In een inspiratiesessie (van één uur) wordt deze nieuwe visie verder uitgediept. Want wat betekent dit in de praktijk en hoe stel je mensen in staat om ook daadwerkelijk hun potentieel te benutten?

Specifieke leerdoelen en competenties:

- De deelnemer is bekend met de ontwikkelingen rondom de visie op gezondheid
- De deelnemer is bekend met positieve gezondheid
- De deelnemer kan de nieuwe visie op gezondheid toepassen tijdens zijn werk

Literatuur:

- Huber, M., Van Vliet, M., & Boers, I. (2016). Heroverweeg uw opvatting van het begrip 'gezondheid' [Reconsider your notions on the concept of health]. Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, 160(A7720).
- Huber M, Van Vliet, M., Giezenberg, M., Winkens, B., Heerkens, Y., Dagnelie, P.C., Knottnerus, J.A. (2016). Towards a 'patient-centred' operationalisation of the new dynamic concept of health: a mixed methods study. BMJ Open, 6(1):e010091.
- Huber, M., Knottnerus JA, Green L., et al. How should we define health? BMJ 2011;343 (4163):235-237.